

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMÎNALĂ

Redacția și Administrația :
BUCUREȘTI
Strada Regală. 6

DIRECTORI:
A. VLAHUȚĂ și G. COȘBUC

ABONAMENTUL:
10 Lei pe an

BALADA STRĂMOȘILOR

Dormiți în morminte tăcute,
Sub dîmburi sădite cu flori,
Sub pînza curatei ninsori,
Sub umbrele liniștei mute...
Păzită de paznici pioși
Sunteți a moșiei comoară :
Vă fie tărîna usoară !
Ne-aducem, aminte, strămoși.

Voivozi, logofeți, bani și vornici,
Spătari, pircălabi și cluceri,
Țărani ori moșneni, ori boieri,
De-a neamului datină dornici
Cu toți de-o potrivă vinjoși
Stropit-ați cu-a singelui rouă
Moșile voastre-amindouă...
Ne-aducem, aminte, strămoși.

Cu Gherghița, Baia, Rovine,
Nicopol, Grumaji, Războeni,
Cu vadul din Călugăreni,
Cu roșile braniști cosmine,
Crestat-ați prin veci neguroși
Răboj în istoria lungă :
Crestă și Curcanul o dungă !
Ne-aducem aminte, strămoși.

Ne-aducem, ne-aducem aminte!
 Căci piatra cu cruce și corb
 E cartea din care se sorb
 Crediința 'n menirile sfinte
 Lăsate de morții faimoși
 Și dragostea — dulce povară —
 De lege, de domn și de țară...
 Ne-aducem aminte, strămoși.

Și dacă pe lespedeă frintă
 Pomelnicul vostru s'a șters
 De vremi și de-al gloatelor mers,
 Culesu-l'a doina și'l cintă
 Bătrînilor codri pletoși,
 Ce scutură 'n ori-ce dumbravă
 Un freamăt de-~~l~~ m^{or}unților slavă...
 Ne-aducem aminte, strămoși!

BCU Cluj / Centru Cultural Cluj *Inchinare* Cluj

Ivească-se dar pe moșie
 Zori blinde sau timpî fioroși,
 Romîne, lozincă să-ți fie:
 Ne-aducem aminte, strămoși!

A. DAVILA.

NOTE DE DRUM

In parcul Montsouris.

Ne-am cunoscut într'o seară, la un concert și după două săptămîni eram prietenî buni. Stam de vorbă cîasuri întregî în parcul Montsouris, unde aveam o bancă favorită: supt un platan bătrîn, în față o vale, a cărei pajiște desmierda ochii.

Pe banca aceasta stam într'o Duminică și ne dădusem în vorbă despre iubire.

Pe alei furnicău cetele ce vin să răsufle odată pe săptămînă aerul măi curat al parcurilor. Copii drăgălași sburdau cînd și cînd pe

dinaintea noastră, bucuroși că trăesc cite-va ciasuri în acest colțișor de țară strămutat între fabrici, la marginea Parisului. Un cartier îndepărtat al orașului mijia printre copaci, aproape șters, întunecat într'un nor de pulbere.

Soarele cernia prin frunzișul platanului fire de lumină ce tremurau în umbră ca niște pête aurii.

— Fîind-că ții atît de mult să afli micul meu român de iubire, ți-l voi povesti pe scurt.

Și prietenul meu, aprinzîndu-și o țigară, începu :

«Îmi sfîrșisem serviciul militar și venisem la moșie unde vream să mă odihnesc în timpul vacanței de vară, spre a 'ncepe 'n toamnă cursurile facultății de drept.

Innemerisem în toiul muncii : cit vedeai cu ochii clăile de bucate staū presărate pe cîmp ca niște corturi arămii și batoza 'ncepuse a înghiți snopii de griū spre a-î preface 'n bilete de bancă. La trei zile după sosirea mea, ne-aū venit oaspeți : o prietenă de-a mamei, d-na Pădureanu și fata ei, d-șoara Elena. Veniseră să petreacă o lună la moșia noastră.

Din cele dintii zile 'mi era nespus de dulce 'n apropierea lor. După masă făceam cite-va ocoluri prin grădină ; mama la braț cu d-na Pădureanu ; eu alături de Elena, la ciți-va pași înaintea lor.

O sfială dulce plutia 'ntre noi, convorbirile noastre murliau repede și cînd le reîncepeam, un suris îi înfloria în colțul buzelor și ochii ei rîdeaū ca ai unui copil nebunatéc.

'Mi-aduc aminte cum îmi tremura glasul cînd am rugat'o în-tîia-oară să-'mi ia brațul. Mergeam tăcuți, fără să ne privim, par'că ne-am fi temut să nu ne ghicim gîndurile ce ne jucaū în ochi.

În grădină era o răcoare parfumată și din luncă venia pân' la noi glasul fetelor ce cîntau la strînsul finului. Cite-o păsărică filfiia din pom în pom. Mi se părea că plutesc.

Îi simțiam onduiarea trupului în ritmul mersului și observam pe furiș o șuviță sburdalnică de păr blond ce se ivise de sub bordul lat al pălăriei de pae, fluturîndu-î pe frunte ca o desmierdare și făcînd'o să închidă ochii ca 'ntr'o ațipire plăcută.

În urma noastră mamele veniau domol, oprîndu-se din timp în timp în toiul vorbei.

Cînd am sfîrșit plimbarea. î-am strîns încetinel mina și privind'o 'n ochi, î-am șoptit :

— La revedere !

O rumeneală 'ncîntătoare i-a îmbujorat obrazii și douē puncte luminioase tremurau în albastrul senin al ochilor ei :

— La revedere!

Am plecat pe moșie.

Îmi simțiam singele ferbindu'mi în vine și 'n sufletul meu era o mare de senin primăvăratec. Ceva nespus de dulce se furișă 'n ființa mea legănînd'o 'ntr'un cîntec fermecător.

Aș fi vrut să alerg, să cînt, să rîd, să plîng. Sufletul meu însetat de iubire se deschidea ca un mugure la desmierdarea caldă a soarelui și sentimentul acesta adînc, puternic, îl răscolia cum răscolește vîntul apele mării.

Făptura Elenii îmi flutura 'naintea ochilor surizătoare, ispititoare, ușoară ca un vis.

În luncă fetele aprindeau văzduhul de cîntece, zorînd la 'ntorsul finului, iar spre sfințit soarele se pregătea să sărute pămîntul...

O săptămîină am dus'o numai așa, ca un om ce nu-și poate ordona gîndurile, aproape beat.

Mai erau zece zile pîn' la plecarea lor.

Mă sculasem de dimineață și mă plimbam prin grădină. Soarele 'neca pămîntul în lumină și 'n tot coprînsul plutea un miros de trandafiri. Marginea umbrei zidului se deslușia lămurită, dreaptă, par' că ar fi fost tăiată cu cuțitul.

Mi s'a părut că aud deschizîndu-se de odată poarta grădinii.

Mă uit: Elena.

Mă ascund repede după un tufiș și rup ciți-va trandafiri.

Venîa încetinel pe aleia din mijlocul grădinii și 'n ființa ei se simțea un aer de fericire.

La piept își prinsese un trandafir și din cînd în cînd își aranja la tîmple cîte-o șuviță îndărătnică.

Privirile ei erau pierdute 'nainte.

Cînd s'a apropiat de mine i-am aruncat în cale un trandafir. A rămas împietrită 'n loc, ca deșteptată brusc, și pe fața ei muria un zîmbet ca acel al copiilor mici cînd trec din ris în plîns. M'am arătat de-odată, aruncîndu-i la piept trandafirul ce-î mai avusem în mînă.

Un țipăt ușor i s'a oprit pe buze și numai pleoapele-î tremurau ca niște aripi de fluture 'n preajma unei lumini:

— Cum m'ai speriat!

Par'că m'ar fi furat valurile unei ape ce se revarsă. M'am prăbușit la picioarele ei.

N'am fost nici odată pierdut ca 'n momentele acelea.

Aș fi vrut să rămîn incremenit, să'mi îngrop capu 'n poalele rochiî, să-î sărut pantofii, să plîng la picioarele ei sentimentul de adorare profundă ce'mi îneca sufletul. Îi simțeam tremurul nervos al trupului...

Nu știu cit i-am stat la picioare, dar cînd m'am ridicat, fața ei era iluminată și ochii îi străluciau, mă ardeau până 'n adincul sufletului

Mi-a năvălit atunci tot sîngele la cap: îl auziam fierbîndu-mi în temple și vijîindu-mi prin urechi. În minutul acela m'a apucat o poftă sălbatecă de a-i potopi ființa 'n sărutări, de a o topi la pîept în înclăștarea pătimaș' a brațelor. I-am răsturnat capul pe brațul stîng și i-am acoperit cu sărutări gura, obrajii, ochii, părul. Mi se sbătea 'n brațe ca o pasăre speriată, acoperindu-și fața cu minile, aprinsă ca o vâpae, și tremurătoare ca frunza plopului. Mi-a fulgerat apoi prin minte toată brutalitatea purtării mele și am început a-i săruta mîinile, murmurînd între două sărutări:

— Iartă-mă, iartă-mă!

Petalele trandafirului din pîept, rupte 'n strînsoarea desmierdării, picurau pe nisip, însîngerîndu-l.

În jurul nostru liniște ca 'n vrăjile basmelor și din spre luncă adia un miros îmbătător de fin cîșit. Grădina visa 'n umbra prelungă a copacilor.

S'a uîtat la mine lung, și 'n ochii ei dormiau visuri de iubire. S'a smuls apoi din mîinile mele și a fugit spre poartă într'un foșnet de rochii ce semăna cu filfutul unor aripi...

Trecuseră șase luni de la despărțirea noastră.

Eram pe Calea Victoriei, în fața Teatrului Național, cînd mă pomenesc cu un coleg întors din vacanța Crăciunului, petrecută la Iași

— Complimente de la d-șoara Pădureanu. Ei, știi: s'a logodit cu un locotenent de roșiori... Salve!

Par'că mă-ar fi dat cine-va o lovitură mișelească.

Îmi venia să alerg după el, să-l scutur de gulerul hainei, să-i arunc în față o obrăznicie.

Pe stradă lumea forfotia 'n toate părțile și trăsurile treceau în goana cailor cu un huruit infundat, ce-mi răspundea 'n cap. Îmi juca 'naintea ochilor o figură de ofițer spilcuit, maîmuțarît, cu suris studiat la oglindă, cu sfircul mustăței arcuit ca un cioc de papagal.

M'am oprit într'un colț de stradă, pe înserate, în bătaia rece a crivățului.

Pe lingă mine zoriau oameni și femei și mi se părea că fie-care 'mî-aruncă din fugă un zîmbet răutăcios. Mă uîtam în neștire înaintea mea, dar vederile mi se 'mpăienjeniseră de lacrimi. Așa trebuie să fie un om care întorcîndu-se dintr'o călătorie îndepărtară află la gară că-i arde casa.

Cit aș fi dat atunci să fi putut șterge amintirea momentelor petrecute cu ea 'n fundul grădiniî noastre de la țară!

Mi se părea că sufletul meu e zdrobit, nimicî întocmai ca o floare ce se desprinde de la pieptul unei fete într'o sală de bal, spre a fi călcată, strivită 'n picioarele perechilor fericite...

...Ast-fel s'a sfîrșit dragostea mea.

Acum, cînd mă gîndesc la această parte a vieții mele am senzația de ușurare a unui om care-a isbutit să scape dintr'un torent pînă a nu ajunge în vre-o viltoare»...

MIRON ALDEA.

SONET

Cetatea 'ncet se macină 'n ruină
Și trist, a mort un cîne-î urlă 'n poartă;
S'a prăvălit în țărna vechea poartă
Și-s roase 'n fier rănî roșii de rugină...

Apasă greu: pustiu, odihnă moartă...
Sus turnu-abea mai poate să se țină;
Cad nărueli și tot mai mult se 'nclină
Și'n dărmături ruini de glorii poartă.

În moarte vremî încearcă de te poartă:
Vezi mîi de gropi de-un singur om deschise
Și cite vieți le-a stîns un joc de soartă!

Aici dureri pe orî ce peatră-s scrise...
Plîngeau orfanî: cetatea biruise...
Și azi... a mort un cîne-î urlă 'n poartă!

A. STAVRI.

INFORMATORII STRĂINĂȚII

Iubitorii de bibliografie universală găsesc din cînd în cînd și cite-o notiță, rătăcită prin cine știe ce colț de revistă, prin care se certifică existența unei literaturi romînești. Mai găsesc apoi și cite-o traducere, din anî în Paști cite una mai bună, care face să se vorbească

în trecut de calitățile noastre sufletești. E știut însă, că nici notițele bibliografice, nici traduceri, bune sau rele, n'au reușit să ne ridice la nivelul unui serios factor de cultură europeană. Nici traduceri frumoase ale Carmen Sylvei și Mite Kremnitz în Germania, nici Stanley și Mawer în Anglia, nici recente traduceri ale d-șoarei Miller-Verghi și ale d-lui Bengescu în Franța n'au făcut vîlvă mai mare în jurul lor și n'au avut puterea de a sili pe esteții și criticii străini a se opri mai cu dinadinsul asupra produselor intelectuale ale poporului român. Din potrivă, cei-ce pe baza traducerilor s'au încercat să analizeze particularitățile noastre etnice au ajuns la rezultate foarte ciudate, ca în cazul «Napastei» d-lui Caragiale, jucată la Berlin și Paris. Vor fi de vină și traducătorii, cari nu reușesc a reda originalul cu măestria cuvenită; vina principală însă poate să zacă în chiar operele noastre literare, cari dacă nouă ne plac pentru farmecul limbei și dintr'un orgoliu național foarte firesc, nu plac tot așa străinătății, care dispune de măsuri de comparație mai înaintate.

Orî cum însă, e cert că traduceri sunt un mijloc de informație cu mult superior simplelor notițe bibliografice sau critice, cari prin laconismul lor sunt prea puțin convingătoare.

Am înaintea mea două articole informative apărute de curînd, unul în «Das litterarische Echo» din Berlin, scris de d-l Dr. Georg Adam și altul în «La Renaissance Latine», publicat de d-l N. Vaschide, cel dintîi autor un scriitor german serios și foarte bine-voitor literaturii noastre, cel de al doilea un meșter universal, pentru care literatura pare a constitui mai mult un mijloc de distracție.

Amîndouă aceste articole păcătuiesc poate prin caracterul lor prea enciclopedic; prea vîră domniî autorî toate sub aceeași căciulă, fără a face o deosebire marcată între valoarea diferitelor opere și articole citate. Cu toate acestea însă vezi aici pe Germanul obiectiv și substanțial, care nu spune de cît strictul necesar, care în două trei cuvinte caracterizează un scriitor, schițează un curent și e convins de adevărul fie-care afirmațiunii, — pe cînd în revista franceză găsim un fraseolog încrezut, întreținînd o conversație de cafenea, cîntărind literatura cu chilogramul, împărțind galante complimente în dreapta și în stînga și căutînd a masca prin zeflema superficială sa orientare în materia ce tratează.

Cite-va pilde.

D-l Adam vorbește de Iosif și găsește ca «din ceata de simbolîști realiști și impresioniști a tinerei generații de poeți romîni, personalitatea liricului St. O. Iosif se ridică tot mai accentuat». «Poesia lui

lirică e subtilă, cintecele lui, fără a avea putere sgomotoasă și lumină orbitoare, sunt simple, sănătoase și vioae, ca și isvorul pururea viu al poeziei populare, al acelei doine, care 'n melodiile sale visătoare intrupează toate suferințele și toate bucuriile acestui popor și — deasupra tuturor poeziilor lui Iosif plutește revărsatul zorilor... Acest poet însă, care concentrează în sine și redă în mod intim natura patriei sale și ființa simplă a poporului său, nu uită a studia și pe străini, după cum dovedesc traducерile lui din «Con-vorbiri» etc.

Și acum, alătura de reflexiunile criticului german, poftim cetiți pe d-l Vaschide: «M. Stefan Iosif, un jeune poète doué d'un talent bien personnel». Atît! Natural că cetitorii sunt la largul lor să creadă ce vor voi despre rostul acestui «talent bien personnel».

Tot d-l Adam vorbește despre d-l Iorga, a cărui «Istorie a literaturii romîne» o apreciază în cîteva cuvinte elogioase. (În treacăt amintesc, că aceeaș operă a fost călduros apreciată de d-l Dr. Weigand în «Literarisches Centrablatt» de la 7 Dec. a. c.)

Ear d-l Vaschide, savantul domn Vaschide, căruia nu i-ar șede de loc rău dacă ar vorbi mai cu pălăria în mină, cînd amintește numele d-lui Iorga, scrie următoarele:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

«Il y a peu de volumes à signaler, si on ne tient compte de l'activité de M. Iorga, *auteur de plusieurs kilos de documents* des familles de la haute société roumaine, documents qu'il transcrit sur du papier propre, digne d'être réimprimé et signé par le compétent et l'illustre professeur d'énergie nationale».

Și continuînd comparația vom putea constata continua lipsă de obiectivitate a informatorului francez, care aruncă cite-un calificativ ca «admirable roman», vorbind de «Ciocoi vechi și noi» său ca «un jeune poète bien connu et qui a surtout la sympathie du public» vorbind de d-l R. D. Rosetti.

Mă întreb, ce servicii reale pot aduce literaturii noastre și în general ideii latine informații de categoria celor din urmă? Luxul acesta de epitete absolut banale față de unii și de informații revoltător de false și de nepricepute asupra altora, cui folosesc? Cu cit a contribuit cronicarul revistei panlatine la ridicarea culturii noastre naționale și la lămurirea străinilor în punctul acesta prin faptul că presintă d. p. călauza d-lui Rosetti măi pe sus de cite-va podoabe ale istoriografiei romîne? Căci, slavă Domnului, dacă ne putem mîndri astăzi cu ceva în străinătate, apoi o putem face tocmai cu literatura istorică, reprezentată prin cițiva gînditori de frunte, cari

îi dau tot mai multă strălucire, întrecînd mult pe cele-lalte ramuri ale literaturii noastre.

Cîteva învățăminte vor fi deci la locul lor.

Sîntem un popor tinăr, al cărui glas abia pătrunde în Parnasul popoarelor culte. De pe cele cîteva catedre de literatură comparată din Germania și Franța numele scriitorilor noștri nu răsună încă. De aceea în principiu nu poate fi decît îmbucurător, dacă se găsesc condeie cari se încearcă a ne face cunoscute modestele noastre manifestațiuni, fie prin traduceri, fie prin informațiuni. Există însă anumite condiții, fără de cari munca lor devine zadarnică, dacă nu chiar periculoasă.

Se cuvine ca informatorul—premițînd că motivele activității lui sînt curate și cinstite—să fie la rîndul său destul de bine pregătit, să aibă facultatea de-a deosebi esențialul din sumedenia de crime de tipar ce ce se săvîrșesc la noi și să urmărească indeosebi produsele cele mai caracteristice pentru simțirea și mentalitatea poporului românesc. Din cazul d-lui Vaschide am mai putea apoi învăța, că fie-care informator e ținut să aibă conștiința răspunderii pentru cele scrise.

E destul, că aici acasă opinia publică e mistificată, că informatorii literari, cari aū atîtea victime pe sufletul lor, aū făcînd din literatura noastră mai nouă un fel de lac de broaște și de alte vietăți în care fie-care brotac se consideră drept un rege al poeziei. Nu mai e nevoie să trîmbițăm în lumea largă laude sarbede și în acelaș timp să ne arătăm mici unde ne simțim mai puternici.

Evident însă, că echilibrul nu-l pot stabili de cît oameni echilibrați sufletește și sperăm că — în ceea-ce privește străinătatea — cele două mari opere ce sînt în preparație, o istorie politică a Romînilor și alta literară, scrise în nemțește, cea dintîi de-un profesor universitar din București, a doua de-un profesor din Budapesta, vor fi un îneput pe calea informării temeinice și astfel se va pune decamdată capăt multor cronici inutile, cari mai mult compromis în ochii străinătății și bruma de literatură cită avem.

IL. CHENDI.

M U S T R Ă R I

Cu fața cătră răsărit
De unde viața vine,
Stă mort; ci par'că n'a murit
Și par'că zice 'n sine:

«La cap cu galbene făclii
Ca spicele de nalte
Aștept. cînd știu că n'ai să vii
Nici tu, nici celel'alte.

Tu n'ai să vii, dar știu de rost
Ce vorbe de 'ncercare
Ce șiretlicuri pe alt prost
L'ar duce la perzare.

Știi cum să porți o micșunea,
Știi cum să'ntorci ocară.
Tu cînd intrai par'că venea
Surizătoare Vara.

Ne drăgosteam în adevăr
Sub merii lui Nichifor.
Podoaba mindrului tău păr
Stirnea în mine-un vifor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Atuncea să se fi deschis
Sub noi de-adreptul groapa,
Și pîn' să ne trezim din vis
Să'și facă slujba sapa.

Nu vii, nu vii, mor îngropat
Drăguță, dinainte.
Cînd dormi tu singură în pat
Eú nu'ți mai vin în minte.

Cădelniți cîntă argintiú
Prohodul de mi-l curmă,
Mă duc, mă duc și bine știú
Pe cine las în urmă.»

ION BİRSEANUL.

Un puî de urs, saû cum ş'a prăpădit ȝiganul nasul

Era un ger de crăpaû pietrele şi căscaû mişele. Crivăţul vijia de-ţi lua auzul. Ce dracu să faci pe aşa vreme?... Cine poate, şi-î dă mina, face foc bun în sobă, pune să fiarbă o oală de vin cu piper, prăjeşte vre o două costiţe de purcel, mănîncă şi bea bine, cîntă joacă, îşi bate nevasta, şi cînd li-a isprăvit pe toate se culcă. Dar pas de petrecere la mine dacă-ţi dă mina. Am o droaie de copii, unul mai mic decît altul. Şi neastîmpăraţi para focului. Unul cîntă, altul are gust să fluere, pe altul îl păleşte jalea, altul strînge miţa de giţ, miţa miaună, femeea incepe să strige la ei, îi mai trînteşte, îi mai bate, ei plîng de-ţi sparg urechile, şi cînd cauţi, ȝi-î capul călîndar şi-ȝi vine să iaî cîmpii.

Cam aşa 'mî venise miè mai alaltă-erî; dar pentru ca erau cam departe cîmpii şi pentru-că vîntul îmi îngheţa sîngele 'n vine, cum mergeam pe drum, m'am gîndit c'aş nimeri-o mai bine dac'aş intra în circiuma lui Poiană. Eraû acolo Nicu Bobîrnac, Durdureanu, Costache Stîncuţă, bădiţa Toader a lui moş Popa, George Sfetea şi mai erau destui, că cine dracu'î mai poate ȝinea minte pe toţi. Stîncuţă vînduse o juncă lui bădiţa Toader, şi dădea aldamaşul taman cînd intram eû.

«Taman la vreme ai venit, vere Ionică» face bădiţa Toader... «Ia şi cînsteste...»

BCU Cluj / Central University Library Cluj

«Apoi, să fie într'un ceas bun, bădiţa Toadere... Ploaie şi roadă»...

«Amin, vere Ionică».

Şi cum beam noi şi ne tot furlandisiam cu hiritiseală, iacă intră şi un ȝigan uriaş, să'şi ia un pachet de tutun. Bădiţa Toader, n'are de lucru. Se face a povesti lui Stîncuţă, prefăcîndu-se că nu vede pe ȝigan :

«Mai, d'apoi să vezi, măi fine Costache, ce năcaz am mai avut şi cu puil cel de urs... Unde morăia şi arăta colţiî bātu-l'ar scîrba, că mi-a băgat copii în toate boalele».

«Şi ce-ai făcut cu dînsul? se făcu a întreba Stîncuţă».

«Da ce dracu eram să fac! L'am dat lui Ion a ȝurlungesei pe două baniţi de grăunţe».

«Da bădiţa Ion ce vrea să facă cu dînsul? că doar nu şi-o lăsa gospodăria să se facă ursar».

«Poi, dă, ştiu eû? Zicea c'o să-l tae să facă nevetei sale o scurteică». Dar ȝiganul, de lingă teȝhea, ciulise urechile cînd auzise vorba de urs şi numa ce'î vedem că vine la bădiţa Toader.

«Mă rog, bădico... să nu bănuişî... Par'că horghiaşi d'un puî de urs?»

«D'apoi a dat mai deunăzi norocul peste noi şi am prins unul... se vede că'l scăpase vre-unul de-ai voştri.»

«Nu-l vinzi badeo?»

«D'apoi de unde să ȝi-l vind, dac'am apucat a'l vinde!»

L'am dat încă de erî dimineață lui Ion al Turlungesei... Poate să ți-l vindă el, dacă nu 'l-o fi tăiat».

A ieșit țiganul ca vintul pe ușă să caute puiul de urs, și noi ne tăvăliam de rîs în urma lui. De abia azi dimineață am aflat cite a pățit țiganul după aceea.

II.

La Ion a Turlungesei era muma Lița Nastasia acasă, și fetele; băeții erau duși la școală.

«Bună ziua»... făcu țiganul întrînd pe ușă.

«Bună să-ți fie inima... Ce vrei?...».

«Am venit, dacă nu bănuiești, să-mi arăți puiul hăl de urs?»

«Da du-te corghilor cioară, ce pui de urs vizezi? N'am pui de urși eū aici».

«L'ați tăiat?»

«Ptiu, bătute-ar necuratul, da cine naiba te-a adus pe capul meu! Doar n'aveam să mănînc carne de urs».

«L'ai dat la care-va?»

«L'am dat».

«Cui?»

«Lui Girtan... știi omul acela cu bordeiul din capătul de sus al satului».

«Rămii sănătoasă», și-o croi țiganul cit ce putu la Girtan.

Girtan făcea focul, da el și țigăria comedia cu puiul de urs, că fusese și el pe la circiumă.

«Noroc bun, bade Girtane. Tot măi ții puiul hăl de urs?»

«Da de unde. Să fi știut că-i veni pe aici il țineam, da a venit azi dimineață George Ceapă și mi-a bătut vr'un cias capul să i-l dau lui. Nu prea vream eū că-mi era dragă lighioana unde o vedeam grasă ca un pepene. Și are și o blană mindră bătul-ar pîrdalnicul. Da știi, chiar cu Ceapă nu vream să am de-a face. Dacă l-am văzut că se ține grapă să i-l dau, i l-am dat cu cincî lei, dar face și douăzeci, că-i bun soi de urs». Țiganul n'a măi răspuns nimic, a luat-o la fugă în celalt capăt al satului la Gheorghe Ceapă. De acolo l-aū trimes la Durdureanu, Durdureanu l-a trimes la Artup, Artup la Gheorghe Sfetea și pină 'n seară a colîndat beata băragladină tot satul. Cînd s'a întors la circiumă era vînat de frig. Tocmăi se întimplase nașu Costache Drăgan la circiumă și pe la dînsul nu fusese țiganul.

«D'apoi bine, mă omule», făcu nașul Costache, «ce n'ai venit pe la noi că eū am ursul?»

Țiganul măi era să'i sară în gît și să-l sărute de bucurie.

«Zău sărutăți-ași mîinile, cucoane; ași, chiar la dîmneata'i ursul?»

«Se înțelege că-i la mine. Il țiu legat de șopron. Dacă vrei să-l cumperi, ți-l dau cu două-zeci de lei. Du-te și spune-i nevastei să ți-l arate.»

«Mă duc, boerule, săruta-ți-ași mîinile, iacă mă duc». Și pleca din nou țiganul. Nașu pregătia, d'ale mîncărei în bucătărie.

«Sărutăm mîinile, duduca.»

«Să trăești. Ce vînt te aduce?»

«Apoi m'a trimes conu Costache, să'mi harăți puiul hala de urs.»

«Acu eram să vă... și lui Costache și ție, cară-te, pîn te văd, că ți-oî da un pui de urs, de nu'l vei putea duce.»

«Zău, dămi'l duducuță, sărut minile și picioarele. Măcar să'l văd, că de dimineată tot alerg după dînsul.» Nașa înțelese că e vr'un caraghioslic la mijloc și caută să afle despre ce'i vorba.

«Apoi nu știu unde l'o fi pus Costache. Așteaptă să vie el.»

«Mi-a zis că'i legat în lanț sub șopron.»

«Sub șopron? Da, da, știu. Uitasem că a căpătat Costache un pui de urs. Eū nici nu l-am văzut. Hai la șopron, dacă l'oî putea vedea pe 'ntuneric, că nu iaū de gustul tău lampa, să s'aprindă, Doamne ferește, șopronul.»

«Da las că l-oî nimeri eū, minca-i-aș coada» făcu țiganul vesel și cu curaj.

«Vezi numai să nu te rupă... Spunea Costache că-i foc de rău.»

«Las că mă înțeleg eū cu dînsul.»

Ajunseră la șopron.

Mir..., mir, inceptu ursul cînd auzi vocile apropiindu-se. Țiganul dă năvală s'ajungă mai degrabă.

«Vezi să nu te rupă.»

«Stai că mă 'nțeleg eū... Dihai!

Mirr..., Mirr...»

«Dihai, di...» bombăni țiganul apropiindu-se și punind cu curaj mina pe lanț, care sclipi în întunericul șopronului «Dihai, Marito!

«Mirr... Avram!»

Și cînd sări odată'n sus dulăul cel negru al nașului, îi reteză nasul ca cu cuțitul. Nu știu ce dracu s'a mai fi făcut bietul cioroi, dar cred că i-o fi trecut gustul de căutat pui de urși.

(Cernăuți).

POPOVICI CRISTEA.

DUPĂ PLOAIE

S'a potolit ploaia ș'acuma se lupt' miresmele 'n putere:
Se 'ntrec care de care par'că, stăpină să rămîie-anume,
Peste 'ntunerecul acestei nopți dulci și pline de mistere;
Se lupt' și florile—se vede că nimeni n'are tihnă 'n lume. —

Se războesc luptînd și ele să stăpîneasc' un ceas pămîntul...
— Căci cine nu 'și încearcă oare odată 'n viața lui norocul?

În van să le despart'aleargă sub negrele umbrare vîntul...
— Biruitor pînă acuma domnește singur busuiocul. —

Ca o biserică miroasă văzduhul cuçerit o clipă,
Dar se trezesc în umbră crinii vărsîndu-și boarea lor profană,
Aeru-î greu cît n'ar fi 'n stare văslînd să-l tae o aripă,
Un trandafir murînd se farmă pătînd cuprînsul ca o rană.

Și tot mai grea, mai tare crește naiva florilor urgie,
Se 'ntrec care de care par'că se 'nvingă ori să moară 'n luptă.
În van trimite-un gînd de pace un miros blind de iasomie
Și flutură 'n deșert în aer ca un steag alb o nalbă ruptă.—

Hodină nu-'i, dar iată 'n luptă că vin și mîndrele verbine,
Un miros voluptos aleargă adus de vînturi de departe,
Și nu-î mireasmă să n'adoarmă, nici floare nu-î să nu se 'ncline.
Iar noaptea toată deodată miroas'a dragoste și moarte.

Miroas'a moarte ș'a iubire și crește-o dulce lenevie
Ca 'ntr'un polog frumos în care te 'nvinge somnul fără vrere.
O ceață diafană sboară ca peste-un cîmp de bătălie,
Acoperînd din nou grădina cu 'ntunecatele-î mistere.—

D. ANGHEL.

Pilde și glume țărănești

Coadă Dracului

Era cald, cum e de obiște mai în toate după amezile de vară. — Sătul de atita zizanie și alergare, dracul s'abate obosit la maică-sa care-și avea casă într'un cot de baltă.

Pe marginea stușului înmlăștinat întorcea drumul mare, bătut și curat.

— Nu te-am văzut de mult, satană uşernică...

— Ce vraî, mamă, tot cu slujba...

Şi diavolul dă drumul coadei de pe după gît, unde-o trecuse colac de cite-va ori. Baba sta tolănită pe-un pătul jilav de papură şi ju-poia nişte broaşte pentru masă.

— Ți-e foame?

— Nu.

— Dar sete?

— Nici.

— Ingenunche atunci ici lingă mine şi lasă-te culcat în poala mea să-ţi caut în cap, ca-n copilărie...

— Mîngii-mă, mamă, că sunt amărit!

— Şi ce ai?

— Mă mai întrebî? Nu vezi că nu poţi resufla în tihnă de înă-duşul tămiei... Unde te întorci, numai biserici... Ş'apoi şi oamenii — nu pătesc nimic, nu se vaită odată măcar, să nu mă invinovă-ţiască pe mine: dracu şi iar dracu... La tot momentul, mă pocnesc cu crucea 'n cap...

— Lasă, că şi tu, prea te amesteci în toate...

— Da de unde, mamă? — Trec prin lume cu mările la pept...

Necuratul spăşit şi trist, îşi îngroapă cuminte ceafa în poala bă-trinei, aruncîndu-şi coada slobodă, într'o învîrtire destinsă, pînă-n curmezişul drumului.

— Ponos şi răutate omenească, mai bine...

— O fi şi asta, spurcăciunea mamei...

Dracul de trudă şi de desmerdări adoarme dus, jucîndu-şi prin vis sfîrcul cozei, în stratul de colb de pe drumul neted.

Intr'un tîrziu trece în goană pe acolo o căruţă. Cînd pe drept diavoliî, pac! se rupe osia... Românul năcăjit, îşi dă căciula pe ceafă cu ciudă şi scui-pă nedumerit, făcîndu-şi cruce.

— Ptiu, ducă-se pe pustii... să daŭ de dracu chiar pe drumul drept..

Satana sare din somn ca ars şi se 'ntoarce speriat la babă:

— Ce-î?

— Uită-te-n dru.n...

Atunci face amărit din cap:

— Ei, auzi, mamă? — eŭ staŭ liniştit aici în poalele tale şi neghiobul aruncă vina tot în spatele mele... Acum vezi, cum sunt oamenii?...

Baba suride şiret:

— Dă, dragul mamei, stai tu liniştit acasă — dar coada de ce ți-ai lăsat-o 'n drum?...

CĂRȚI ȘI REVISTE

Revista învățătorilor și învățătoarelor din România Anul III No. 6. Apare lunar. Redacția și administrația : Buzău, Bulevardul I. C. Brătianu No. 6.

Gazeta Săteanului. Anul al XIX-lea No. 20. Director : C. C. Datculescu. «*Convorbiri literare*» No. 12. Director : I. Bogdan.

RĂSPUNSURI

D-șoara St. Brăila. — Bunișoară. Cu puține îndreptări, s'ar putea publica.

D-luș A. T. Iașș. — Ați luat-o bine din loc. Mergeți înainte.

D-luș T. S. Pred. Săg. — Sint de Volenti, publicate de mult în «*Convorbiri Literare*».

D-luș J. G. Piatra-Neamțu. — «O rimă la ziuă»?... Bateți... apa'n piuă.

D-luș A. G. Loco, — Le-am primit. Nu-s de publicat.

D-luș D. Calafat. Sonetul e mult mai bun. El, cel puțin, încearcă să spue un sentiment adevărat. Nu isbuteste: dar noi simțim că e ceva sub versurile acelea șovăitoare, tulburi, simțim că e acolo o bucățică de suflet care se zbugiumă, — ar vrea să strige și nu poate. «*Lilieci*» sint veștezi de tot. Mai încercați.

D-luș N. G. Vasluiș. Nu. E un subiect foarte gingaș. Pentru un asemenea subiect nu ți-e de-ajuns talentul. Iți trebuie ș'o mare pasiune, un mare fond de sinceritate, ca să mai poți scoate o notă nouă, un strigăt într'adevăr mișcător.

D-nei L. M. Loco. Da, «o scintee» este. De cit scinteile, cind nu devin flăcări, se sting. Prin urmare luați măsuri să nu se stingă: citiți, observați, sfătuiți-vă mereu cu propriile D-voastră gânduri, și ori ce bucurie, ori ce durere, ori ce pasiune să fie spre ațitarea acelei scinteii și prefacerea ei în vâpae nestinsă.

D-luș G. P. Buzeu. D-l Hasdeu stă la Cimpina (județul Prahova). O dată pe săptămână, Vineria, vine 'n București pentru a lua parte la ședințele Academiei.

Troscofel, Iași. — Inspirația din popor e evidentă. Poftim, vă dăm originalul :

Săraca inima mea
De-ar vedea-o cine-va
Ar sta în loc și s'ar mira
Cum mai pot călcă iarba.

RED.